

This question paper contains 3 printed pages]

A—21—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

ECONOMIC DEVELOPMENT AND PLANNING IN INDIA

Paper II

(Thursday, 19-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Question No. 1 is compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य आहे.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain the strategy of Development in Indian Planning. 10

भारतीय नियोजनात विकासाची व्यूहरचना (रणनीती) स्पष्ट करा.

P.T.O.

2. Explain the Industrial Policy of 1980. 10

1980 चे औद्योगिक धोरण स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the meaning and scope of privatisation.

खाजगीकरणाचा अर्थ व व्याप्ती स्पष्ट करा.

3. Explain the financing of the eleventh plan. 10

अकरावी योजनेचे अर्थप्रबंधन विषयी स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

What is Globalisation ? Explain the Globalisation impact on Indian Economy.

जागतिकीरण म्हणजे काय ? जागतिकीरणाचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर होणारे प्रभाव स्पष्ट करा.

4. Explain the Macro-economic dimensions of Eleventh Plan. 10

अकराव्या पंचवार्षिक योजनेच्या स्थूल आर्थिक दिशा स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write short notes on :

- (a) Liberalisation
- (b) Economic planning in India.

थोडक्यात टिपा लिहा :

- (a) उदारीकरण
- (b) भारतातील आर्थिक नियोजन.

This question paper contains 3 printed pages]

A—25—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK

Paper II

(Friday, 20-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Attempt all questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain the rights of consumer under the Consumer Protection Act, 1986. 10

ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 नुसार ग्राहकांचे अधिकार स्पष्ट करा.

P.T.O.

2. Explain the presentation of Negotiable Instruments under the Negotiable Instruments Act, 1881. 10

चलनक्षम दस्तऐवज कायदा, 1881 नुसार चलनक्षम दस्तऐवजाचे सादरीकरण स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the rules regarding welfare of labourers under Factories Act, 1948.

कारखाना अधिनियम, 1948 अंतर्गत कामगारांच्या कल्याणासंबंधीचे नियम स्पष्ट करा.

3. Explain the nature and scope of Right to Information under the Right to Information Act, 2005. 10

माहिती अधिकार कायदा, 2005 मधील माहिती अधिकाराचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the rights and powers of Authorities for settlement of Industrial Disputes under the Industrial Disputes Act, 1947.

औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 नुसार विवाद मिटवणाऱ्या अधिकार यंत्रणेचे अधिकार आणि हक्क स्पष्ट करा.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10

(i) State Commission;

(ii) Cheque

(iii) Worker

(iv) Strike.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

(i) राज्य आयोग

(ii) धनादेश

(iii) कामगार

(iv) संप.

This question paper contains 16+4 printed pages]

A—40 to 45—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

INCOME TAX LAW AND PRACTICE—II

(Taxation Group-A)

OR

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT—II

OR

E-COMMERCE—III

(Legal Framework and Technology)

OR

BANKING AND INSURANCE

(E-Banking and Accounting—II)

OR

CO-OPERATION—II

OR

TRAVEL AND TOURISM

(Travel—II)

(Saturday, 21-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

INCOME TAX LAW AND PRACTICE—II

(Taxation Group-A)

- N.B. :-*
- (i) All questions are compulsory.
  - (ii) All questions carry equal marks.
  - (iii) Use of simple non-programmable calculator is allowed.
- (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- (iii) साधा नॉन-प्रोग्रामेबल कॅल्क्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

P.T.O.

1. From the following information of Mr. Ram, calculate deductions u/s 80C for the assessment year 2014-15 : 10

- (1) Life insurance policy of ₹ 40,000 on own life taken in 2011, premium paid ₹ 9,000.
- (2) Life insurance policy of ₹ 20,000 on major son's life, premium paid ₹ 1,600.
- (3) Life insurance premium paid on life of married daughter ₹ 1,000.
- (4) Life insurance policy of ₹ 40,000 on wife's life taken on 1-5-2012, premium paid ₹ 5,000.
- (5) Contribution to Recognised Provident Fund ₹ 5,000.
- (6) Contribution to Public Provident Fund ₹ 24,000.
- (7) Group insurance premium paid ₹ 4,000.
- (8) Investment in N.S.C. VIII Issue ₹ 10,000.
- (9) Tuition fees paid for three children (₹ 7,500 per child) ₹ 22,500.
- (10) Repayment of home loan taken from bank (principal amount) ₹ 20,000.

श्री राम यांच्या खालील माहितीवरून करनिर्धारण वर्ष 2014-15 साठी कलम 80C नुसार कपातीची गणना करा :

- (1) 2011 मध्ये घेतलेल्या स्वतःच्या आयुष्यावरील ₹ 40,000 च्या जीवन विम्याचे प्रव्याजी शोधन ₹ 9,000.
- (2) सज्ञान मुळाच्या ₹ 20,000 च्या जीवन विम्याचे प्रव्याजी शोधन ₹ 1,600.
- (3) विवाहीत मुळीची जीवन विमा प्रव्याजी शोधन ₹ 1,000.
- (4) 1-5-2012 रोजी घेतलेल्या पत्नीच्या ₹ 40,000 च्या जीवन विम्याचे प्रव्याजी शोधन ₹ 5,000.
- (5) मान्यताप्राप्त भविष्य निर्वाह निधीस योगदान ₹ 5,000.
- (6) सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधीस योगदान ₹ 24,000.
- (7) गट विमा प्रव्याजी शोधन ₹ 4,000.
- (8) राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे आठवे निर्गमन मध्ये गुंतवणूक ₹ 10,000.
- (9) तीन मुलांचे शिक्षण शुल्क दिले (प्रत्येकी ₹ 7,500) ₹ 22,500.
- (10) बँकेकडून घेतलेल्या गृहकर्जाची परतफेड केली (मुद्दल राशी) ₹ 20,000.

2. Compute tax liability of Mr. Ram for the assessment year 2014-15 from the following particulars :

	₹
(i) Income from Salary	95,000
(ii) Income from House Property (Computed)	44,000
(iii) Income from Business	4,20,000
(iv) Long-term Capital Gains	20,000
(v) Income from Lottery	69,000
(vi) Income from Interest on Government Securities	15,000

खालील माहितीवरून करनिर्धारण वर्ष 2014-15 साठी श्री राम यांच्या करदेयतेचे निर्धारण करा :

	₹
(i) वेतनापासूनचे उत्पन्न	95,000
(ii) गृहसंपत्तीपासूनचे उत्पन्न (गणन केलेले)	44,000
(iii) व्यवसायापासूनचे उत्पन्न	4,20,000
(iv) दीर्घकालीन भांडवली लाभ	20,000
(v) लॉटरीपासूनचे उत्पन्न	69,000
(vi) सरकारी प्रतिभूतीवरील व्याजापासूनचे उत्पन्न	15,000

Or

(किंवा)

Total income of Mr. Bharat is ₹ 6,20,000. Compute the amount of tax payable for the assessment year 2014-15 if :

(a) Age of Mr. Bharat is between 60 to 80 years (Senior Citizen)

(b) Age of Mr. Bharat is above 80 years (Super Senior Citizen).

श्री भरत यांचे एकूण उत्पन्न ₹ 6,20,000 आहे. करनिर्धारण वर्ष 2014-15 साठी त्यांच्या करदेयतेचे निर्धारण करा जर :

(a) श्री भरत यांचे वय 60 ते 80 वर्षे दरम्यान आहे (जेष्ठ नागरीक)

(b) श्री भरत यांचे वय 80 वर्षांपेक्षा जास्त आहे (अतीजेष्ठ नागरीक)

3. Shri Sanjay furnishes the following particulars of income and losses for the assessment year 2014-15 :

10

₹

(1) Taxable income from salary	1,50,000
(2) Income from house property	16,000
(3) Profit from readymade garments business	1,40,000
(4) Speculative profits	10,000

P.T.O.

(5) Long-term capital gains	24,000
(6) Short-term capital gains	8,000
(7) Current year's depreciation	4,500

The following items are brought forward from the assessment year 2012-13 :

(1) Speculative loss	15,000
(2) Long-term capital loss	15,000
(3) Short-term capital loss	6,000

Compute gross total income for the assessment year 2014-15.

श्री संजय यांनी करनिर्धारण वर्ष 2014-15 साठी आपल्या उत्पन्नाची माहिती खालीलप्रमाणे सादर केली आहे :

	₹
(1) वेतनापासूनचे करपात्र उत्पन्न	1,50,000
(2) गृहसंपत्तीपासूनचे उत्पन्न	16,000
(3) तयार कपडे व्यवसायाचे उत्पन्न	1,40,000
(4) सट्टेबाजी पासूनचा नफा	10,000
(5) दीर्घमुदती भांडवली लाभ	24,000

(6) अल्पमुदती भांडवली लाभ	8,000
(7) चालू वर्षाचा घसारा	4,500

करनिर्धारण वर्ष 2012-13 पासूनचे अग्रेणित घटक खालीलप्रमाणे आहेत :

(1) सट्टेबाजीपासून हानी	15,000
(2) दीर्घमुदती भांडवली हानी	15,000
(3) अल्पमुदती भांडवली हानी	6,000

करनिर्धारण वर्ष 2014-15 साठी सकल एकूण उत्पन्नाचे गणन करा.

Or

(किंवा)

The information of income and losses for the year ended 31st March, 2014 of Mr. Narayan is as follows :

	₹
(1) Income from salary	1,16,800
(2) Income from interest on debentures	8,400
(3) Income from House Property :	
(i) Income from House 'A'	7,200
(ii) Loss from House 'B'	3,400
(iii) Loss from House 'C'	9,200

P.T.O.

(4) Income from Business :	
(i) Profit from Cloth business	12,800
(ii) Loss from Stationery business	8,900
(iii) Profit from Speculation business 'A'	10,600
(iv) Loss from Speculation business 'B'	4,600
(5) Income from Capital Gains :	
(i) Short-term Capital Gains	18,600
(ii) Long-term Capital Gains	4,200
(iii) Long-term Capital Loss	8,300
(6) Income from other sources	7,700

Compute Gross Total Income of Mr. Narayan for the assessment year 2014-15.

31 मार्च, 2014 रोजी संपलेल्या वर्षाकरीता श्री नारायण यांच्या उत्पन्नाची व हानीची माहिती खालीलप्रमाणे आहे :

	₹
(1) वेतनापासूनचे उत्पन्न	1,16,800
(2) कर्जरोख्यांवरील व्याजापासूनचे उत्पन्न	8,400

(3) गृहसंपत्तीपासूनचे उत्पन्न :

(i) 'A' घरापासून उत्पन्न	7,200
(ii) 'B' घरापासून हानी	3,400
(iii) 'C' घरापासून हानी	9,200

(4) व्यवसायापासूनचे उत्पन्न :

(i) कापड व्यवसायापासून नफा	12,800
(ii) स्टेशनरी व्यवसायापासून हानी	8,900
(iii) 'A' या सट्टेबाजीच्या व्यवसायापासून नफा	10,600
(iv) 'B' या सट्टेबाजीच्या व्यवसायापासून हानी	4,600

(5) भांडवली लाभापासूनचे उत्पन्न :

(i) अल्पमुदती भांडवली लाभ	18,600
(ii) दीर्घमुदती भांडवली लाभ	4,200
(iii) दीर्घमुदती भांडवली हानी	8,300

(6) इतर स्रोतापासूनचे उत्पन्न 7,700

करनिर्धारण वर्ष 2014-15 करीता श्री नारायण यांच्या सकल एकूण उत्पन्नाचे गणन करा.

4. Write short notes on (any two) : 10

- (a) Provisions for deduction of tax at source from salary
- (b) Incomplete return
- (c) Return of loss
- (d) Payment of advance tax.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :

- (a) वेतनातून उगमस्थानी करकपातीच्या तरतुदी
- (b) अपूर्ण विवरणपत्र
- (c) हानीचे विवरणपत्र
- (d) अग्रीम कराचे शोधन.

OR

(किंवा)

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT—II

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. State the Workers Participation in Management form in detail. 10

कर्मचारी व्यवस्थापनातील सहभागाच्या पद्धती सविस्तर सांगा.

2. What is Performance Appraisal ? Discuss objective of Performance Appraisal. 10

कार्यसिद्धी मुल्यमापन म्हणजे काय ? कार्यसिद्धी मुल्यमापनाच्या उद्देशाची चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Write a note on Human Resource Accounting in detail.

“मानवी संसाधन लेखांकन” यावर सविस्तर टिपण लिहा.

3. What is Wages and Salary ? Explain its types. 10

मजूरी व वेतन म्हणजे काय ? त्याच्या पद्धती सांगा.

Or

(किंवा)

Give the information about Human Resource Information System.

मानवी संसाधन माहिती पद्धती विषयी सविस्तर लिहा.

4. State the importance of motivation in detail. 10

अभिप्रेरणेचे महत्व सविस्तर सांगा.

Or

(किंवा)

Explain the principle of Wages and Salary in detail.

मजूरी व वेतनाची तत्वे सविस्तर सांगा.

OR

(किंवा)

E-COMMERCE—III

(Legal Framework and Technology)

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) Q. No. 1 is compulsory.

(iii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे.

(iii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. What is E-mail ? Explain applications of Electronic Mail. 10

ई-मेल म्हणजे काय ? ई-मेलचे उपयोग स्पष्ट करा.

2. Describe the framework E-commerce. 10

ई-वाणिज्याची संरचना वर्णन करा.

Or

(किंवा)

What is EDI ? Explain benefits of EDI.

ई.डी.आय. म्हणजे काय ? ई.डी.आय. चे फायदे स्पष्ट करा.

3. Write a detailed note on WWW server. 10

डब्ल्यू. डब्ल्यू. डब्ल्यू. सर्वर यावर सविस्तर टिपण लिहा.

Or

(किंवा)

What is E-commerce ? Explain Software and E-commerce.

ई-वाणिज्य म्हणजे काय ? सॉफ्टवेअर आणि ई-वाणिज्य स्पष्ट करा.

4. Write short notes on (any two) : 10

- (i) FTP
- (ii) EDI
- (iii) Infrastructure of E-commerce
- (iv) Interactivity tools.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :

- (i) एफ.टी.पी.
- (ii) ई.डी.आय.
- (iii) ई-वाणिज्य पायाभूत संरचना
- (iv) इंटरैक्टिविटी साधने.

OR

(किंवा)

BANKING AND INSURANCE

(E-Banking and Accounting—II)

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) Q. No. 1 is compulsory.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे.

1. From the following particulars of Khajanchi Bank Ltd. for the year ending 31st March, 2014, prepare P&L A/c in the prescribed pro forma : 10

Particulars	Amount (₹)
Interest on Loans and Advances	3,80,000
Interest on Overdraft & c/c	40,000
Interest on Saving Deposits	30,000
Interest on Current Deposits	25,000
Interest on Fixed Deposits	95,000
Commission and Discount	1,40,000
Salaries	21,000

Director's Remuneration	35,000
Audit Fees	1,500
Depreciation on Premises	26,800
Law Charges	8,700
Insurance, Rent and Taxes	7,000

Additional Information :

(a) Rebate on bills discounted	25,000
(b) Income tax paid	65,000
(c) Dividend declared	1,00,000
(d) Create reserve for bad and doubtful debts	20,000
(e) Provide 20% statutory reserve on profit as per sec.-15 of BR Act.	

खजानची अधिकोष मर्यादित यांच्या 31 मार्च, 2014 रोजीच्या खालील तपशिलावरून निर्धारित नमुन्यानुसार लाभालाभ लेखा तयार करा :

तपसील	रक्कम (₹)
कर्जे व अग्रिमावरील व्याज	3,80,000
अधिविकर्ष व व्याज	40,000
बचत ठेवीवर व्याज	30,000
चालू ठेवीवर व्याज	25,000

P.T.O.

मुदती ठेवीवर व्याज	95,000
कमिशन व अपहार	1,40,000
वेतन	21,000
संचालक मंडलाचे वेतन	35,000
अंकेक्षण शुल्क	1,500
इमारतीवर घसारा	26,800
कायदेशीर खर्च	8,700
भाडे, विमा, कर	7,000
अधिक माहिती :	
(a) बिलावर दिलेला वटाव	25,000
(b) आयकर दत्त	65,000
(c) लाभांश जाहीर	1,00,000
(d) बुडीत व संशयित कर्ज निधी	20,000
(e) बि.आर. अॅक्ट कलम 15 नुसार नफ्याच्या 20% वैधानिक संचिती तरतुद करा.	

2. Discuss the impact of income recognition and asset classification norms with reference to P&L A/c and Balance Sheet of Banks. 10

बँकेच्या लाभालाभ लेखा व स्थितिविवरण यांच्या संदर्भात लाभाची स्वीकारार्हता व संपत्तीच्या वर्गिकरणाच्या संकल्पनांचा परिणाम स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain various items in Balance Sheet of a bank included in Credit-Deposit Ratio.

बँकेच्या स्थितिविवरणातील कर्ज-ठेवी अनुपातात समाविष्ट करण्यात येणाऱ्या पदांचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.

3. Explain the nature and significance of Bank audit by Reserve Bank of India. 10

रिझर्व बँक ऑफ इंडियाद्वारे करण्यात येणाऱ्या बँकांच्या अंकेक्षणाचे स्वरूप व महत्त्व स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the various contents of Audit Report of a bank.

बँकेच्या अंकेक्षण अहवालात समाविष्ट करण्यात येणाऱ्या बाबींची सविस्तर चर्चा करा.

4. Write short notes on (any two) : 10

- (a) Asset Liability Management in Banks
(b) Debit-Credit Cards
(c) Camel Rating.

थोडक्यात टीपा द्या (कोणत्याही दोन) :

- (a) बँकांमधील संपत्ति-देयता व्यवस्थापन
(b) डेबिट-क्रेडीट कार्ड
(c) कॅमल रेटिंग.

OR

(किंवा)

CO-OPERATION—II

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. State the powers and duties of Co-operative Officer. 10

सहकार अधिकाऱ्याचे अधिकार व कर्तव्य सांगा.

2. Explain the importance of Co-operative Sugar Factories. 10

सहकारी साखर कारखान्याचे महत्व स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write a note on Co-operative Registrar.

सहकार निबंधकावर टिप लिहा.

3. State the importance of Co-operative Marketing Societies. 10

सहकारी विपणन संस्थांचे महत्व सांगा.

Or

(किंवा)

Write a detailed note on Employee's Salary Earner's Co-operative Societies.

पगारदार कर्मचारी सहकारी संस्थांवर सविस्तर टिप लिहा.

4. State the formation of Consumer's Co-operative Stores. 10

ग्राहक सहकारी भांडाराची उभारणी सांगा.

Or

(किंवा)

Discuss the formation of Co-operative Sugar Factories.

सहकारी साखर कारखान्याच्या उभारणीची चर्चा करा.

OR

(किंवा)

TRAVEL AND TOURISM

(Travel—II)

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Q. No. 1 is compulsory.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे.

1. State the functions of Tour Operator.

टुर व्यवस्थापकाची कार्ये सांगा.

2. What are the types of Tourist Guide ?

पर्यटन मार्गदर्शकाचे प्रकार सांगा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

Explain the duties and responsibilities of Tourist Guide

पर्यटन मार्गदर्शकाचा कर्तव्य व जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

3. Discuss about Tour preparation.

पर्यटन पुर्वतयारीवर चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Write down the instructions given by Tourist guide during tour.

प्रवासात निघताना पर्यटन मार्गदर्शक प्रवाशांना कोणत्या सर्वसाधारण सुचना देतात ते सांगा.

4. Write short notes on (any two) :

(i) Tour Package

(ii) Travel Insurance

(iii) Travel Agent Behaviour

(iv) Physical Fitness.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

(i) टुर पॅकेज

(ii) पर्यटन विमा

(iii) पर्यटन मार्गदर्शकाची वर्तवणूक

(iv) शारीरिक तंदुरुस्ती.

This question paper contains 15 printed pages]

A—52 to 57—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

TAXATION GROUP—A

(M-VAT and Service Tax—II)

OR

(Marketing Management—II)

OR

E-Commerce : (Marketing and Internet Advertising—IV)

OR

(E-insurance and Accounting—II)

OR

(Rural Development—II)

OR

(Travel and Tourism—II)

(Monday, 23-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

(M-VAT and Service Tax—II)

N.B. :—Q. No.1 is compulsory.

प्रश्न क्र. 1 हा अनिवार्य आहे.

P.T.O.

1. What do you mean by service tax ? Explain its features. 10

सेवा कर म्हणजे काय ? त्याची वैशिष्टे स्पष्ट करा.

2. Write a note on 'Service Tax Administration'. 10

'सेवा कर प्रशासना'वर एक टिप लिहा.

Or

(किंवा)

Give the classification of services and state the taxable services.

सेवांचे वर्गीकरण करा आणि करदेय सेवा सांगा.

3. State the provisions regarding the filling of returns and payment of service tax. 10

सेवाकर रिटर्न (परतावा) भरणे व सेवाकराचे शोधन करणे या बाबतच्या तरतुदी सांगा.

Or

(किंवा)

State the procedure of valuation of taxable services and state rates of taxes.

करदेय सेवांच्या मुल्यांकनाची पद्धती सांगून करांचे दर सांगा.

4. Write short notes on (any two) :

10

- (a) Practising Chartered Accountant
- (b) List of service provider
- (c) Exemptions
- (d) Coaching practice.

संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही दोनवर) :

- (a) सनदी लेखापालची सेवा
- (b) सेवा पुरवठादारांची यादी
- (c) करमाफी
- (d) शिकवणी सेवा (Practice).

OR

(किंवा)

(Marketing Management—II)

N.B. :- (i) Question No. 1 is compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Attempt All questions.

(i) प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य आहे.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) सर्व प्रश्न सोडवा.

P.T.O.

WT

1. What is marketing research ? Explain the importance of marketing research. 10

विपणन संशोधन म्हणजे काय ? विपणन संशोधनाचे महत्व स्पष्ट करा.

N.E

2. Discuss in detail the global marketing. 10

जागतिक विपणन सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

Or

1.

(किंवा)

2.

- Explain the strategies for maintaining customer relations.

ग्राहक संबंधाची जोपासना करण्यासाठीची व्युहरचना विशद करा.

3. Define market segmentation. Explain the bases of market segmentation. 10

बाजारपेठ विभाजनाची व्याख्या द्या. बाजारपेठ विभाजनाचे आधार विशद करा.

Or

(किंवा)

Write a detailed note on Consumer Behaviour.

ग्राहक वर्तणुकीवर सविस्तर टिपण लिहा.

4. Explain the objectives of marketing research. 10

विपणन संशोधनाचे उद्देश विशद करा.

Or

(किंवा)

Explain the concept of insurance marketing.

विमा विपणन ही संकल्पना विशद करा.

OR

(किंवा)

E-Commerce : (Marketing and Internet Advertising—IV)

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) Question No. 1 is compulsory.

(iii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य आहे.

(iii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

W

1. Explain the models of Internet Advertising. 10

इंटरनेट जाहिरात प्रतिकृती स्पष्ट करा.

2. Explain a detailed Web Browser's Multimedia content. 10

वेब ब्राउजर्स मल्टीमीडिया कंटेंट सविस्तर स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Describe in detail agent technologies.

अभिकर्त्यांच्या तंत्रज्ञानाचे सविस्तर वर्णन करा.

3. Discuss the E-commerce influence on marketing. 10

ई-वाणिज्याचा विपणनावरील प्रभाव यावर चर्चा करा.

Or

(किंवा)

State need for agents in E-commerce.

ई-वाणिज्यात अभिकर्त्यांची गरज सांगा.

4. Write short notes on (any two) : 10

(i) Information Publishing Technology

- (ii) Marketing Communication
- (iii) Competitive Advertising Media
- (iv) Types of Agents.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोनवर) :

- (i) माहिती प्रकाशन तंत्रज्ञान
- (ii) विपणन संदेशवहन
- (iii) स्पर्धात्मक जाहिरात-माध्यम
- (iv) अभिकर्त्याचे प्रकार.

OR

(किंवा)

(E-Insurance and Accounting—II)

N.B. :- (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

P.T.O.

WT

1. Explain the meaning and claims of Life Insurance. 10

जिवन विम्याचा अर्थ आणि दावे विशद करा.

2. Describe the Computer Accounting of Insurance Company. 10

विमा कंपनीच्या संगणकीय लेख्यांचे वर्णन करा.

N

Or

(किंवा)

Write a note on Inspection of Insurance Business Transactions by IRDA.

विमा व्यवसाय व्यवहाराची आय.आर.डी.ए. (IRDA) कडून तपासणी यावर टिपण लिहा.

3. Explain the Statutory Audit of Insurance Company. 10

विमा कंपनीचे वैधानिक अंकेक्षण स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Comment on the Life Insurance Premium.

जिवन विमा प्रव्याजीवर टिप्पणी करा.

4. Describe the guidelines for Bancassurance. 10

बँकअँश्युरन्सची मार्गदर्शक तत्वे वर्णन करा.

Or

(किंवा)

From the following particulars prepare Balance Sheet of the Corporation :

(For the year ending 31st March, 2014)

Particulars	Amount
	₹
Annuities due but not paid	44,000
Amount recoverable under Re-insurance	10,000
Claims admitted but not paid	1,68,000
Govt. securities	30,00,000
Interest accrued	30,000
Life Insurance fund	29,16,600
Preliminary expenses	1,200
Share capital	8,00,000
Sundry assets	8,67,400
Outstanding premiums	20,000

P.T.O.

खालील विवरणावरून विमा महामंडळाचे स्थितीविवरण तयार करा :

(31 मार्च, 2014 रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरीता)

विवरण	रक्कम
	₹
देय वर्षासने देणे बाकी	44,000
पुनर्विमा खाली भरून निघनारी रक्कम	10,000
दावे स्वीकृत परंतू देणे बाकी	1,68,000
सरकारी प्रत्याभुती	30,00,000
अप्राप्त व्याज	30,000
जीवन विमा निधी	29,16,600
प्रारंभिक खर्च	1,200
भाग भांडवल	8,00,000
विविध संपत्ती	8,67,400
अप्राप्त प्रव्याजी	20,000

OR

(किंवा)

(Rural Development—II)

N.B. :- (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Question No. 1 is compulsory.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य आहे.

1. Discuss the role of Industrial Development Bank of India (IDBI)

in Rural Development.

10

भारतीय औद्योगिक विकास बँकेची ग्रामीण विकासातील भूमिकेचे चर्चा करा.

P.T.O.

2. Explain the functions of Block Level Swarnjayanti Gram Swarozgar Yojana (SGSY) Committee. 10

स्वर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजनेच्या गटस्तरीय समीतीची कार्ये स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

State the functions of Rashtriya Mahila Kosh (RMK).

राष्ट्रीय महिला कोषाची कार्ये सांगा.

3. Write a note on Prime Minister's Rozgar Yojana (PMRY). 10

पंतप्रधान रोजगार योजनेवर टिप लिहा.

Or

(किंवा)

Discuss on National Scheduled Castes Finance and Development Corporation (NSFDC).

राष्ट्रीय अनुसूचित जाती वित्त व विकास महामंडळाविषयी चर्चा करा.

4. Explain the operational process of Rural Employment Generation Programme. 10

ग्रामीण रोजगार निर्मिती कार्यक्रमाची कार्यात्मक प्रक्रिया विशद करा.

Or

(किंवा)

Discuss on Swarnjayanti Gram Swarozgar Yojana.(SGSY).

स्वर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजनेसंबंधी चर्चा करा.

OR

(किंवा)

(Travel and Tourism—II)

N.B. :- (i) Question No. 1 is compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य आहे.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain integrated marketing in Tourism. 10

पर्यटनामधील एकात्मिक विपणनावर चर्चा करा.

P.T.O.

2. Explain Tourism marketing and marketing process. 10

पर्यटन विपणन व विपणन प्रक्रियेवर चर्चा करा.

Or

(किंवा)

What are the types of Hotel ? Explain.

हॉटेलचे प्रकार स्पष्ट करा.

3. Explain the need of Tourism Promotion. 10

पर्यटनाला चालना देण्याची गरज स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Discuss the accommodation facilities in hotels.

हॉटेलमधील निवाशी सोयीसुविधा चर्चा करा.

4. Write short notes on any two : 10

(i) Thomas Cook India

(ii) Keshri Tour

(iii) Tourism marketing functions

(iv) Needs of hotel.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोनवर) :

- (i) थॉमस लुकु इंडीया
- (ii) केशरी टुर
- (iii) पर्यटन विपणनाची कार्य
- (iv) हॉटेलची गरज.

This question paper contains 2 printed pages]

A—02—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

ADVANCED ACCOUNTING AND AUDITING—II

(Theory)

(Tuesday, 17-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Question No. 1 is compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य आहे

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. What is meant by Audit ? Write its limitation. 10

अंकेक्षण म्हणजे काय ? मर्यादा लिहा.

2. Write the types of errors. 10

चुकांचे प्रकार लिहा.

Or

(किंवा)

Define the techniques to obtain Audit Evidence.

अंकेक्षण पुरावा मिळविण्याचे तंत्र विशद करा.

P.T.O.

3. Explain the difference between Investigation and Auditing. 10

अन्वेषण व अंकेक्षण यातील फरक स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write the responsibilities of Company Auditor.

कंपणी अंकेक्षकाची जबाबदारी लिहा.

4. Write kinds of Audit Report. 10

अंकेक्षण अहवालाचे प्रकार लिहा.

Or

(किंवा)

Write the powers of company auditor.

कंपणी अंकेक्षकाचे अधिकार लिहा.

This question paper contains 16 printed pages]

A—06—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

MANAGEMENT ACCOUNTING

Paper II

(Wednesday, 18-11-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Use of simple non-programmable calculator is allowed.

(iv) Working notes are necessary, which carries marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) प्रोग्रॅम भरता न येणारा साधा कॅल्क्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

(iv) आगणन कार्य आवश्यक असून ज्याला गुण आहेत.

P.T.O.

This question paper contains 16 printed pages]

A—06—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

MANAGEMENT ACCOUNTING

Paper II

(Wednesday, 18-11-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Use of simple non-programmable calculator is allowed.

(iv) Working notes are necessary, which carries marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) प्रोग्रॅम भरता न येणारा साधा कॅल्क्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

(iv) आगणन कार्य आवश्यक असून ज्याला गुण आहेत.

P.T.O.

1. The following are the financial statements of Shubham Ltd. for the year ended 31st March, 2014 : 10

Profit and Loss A/c

(For the year ended 31st March, 2014)

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Opening stock	1,99,000	Sales	17,00,000
Purchases	11,19,000	Closing stock	2,98,000
Gross profit	6,80,000		
	19,98,000		19,98,000
Operating Expenses	3,90,000	Gross profit	6,80,000
Non-operating Exp.	8,000	Non-operating incomes	18,000
Net Profit	3,00,000		
	6,98,000		6,98,000

Balance Sheet**(As on 31st March, 2014)**

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share Capital	4,00,000	Land and Building	4,60,000
Reserve	1,80,000	Closing stock	2,98,000
P&L A/c	1,20,000	S. Debtors	82,000
Bills payable	80,000	Bills Receivable	60,000
Other current		Cash at Bank	60,000
liabilities	1,80,000		
	<u>9,60,000</u>		<u>9,60,000</u>

You are required to calculate :

- (i) Current Ratio
- (ii) Operating Ratio
- (iii) Gross Profit Ratio
- (iv) Debtors Turnover Ratio.

P.T.O.

शुभम लि. चे 31 मार्च, 2014 रोजी संपणाऱ्या वर्षाची वित्तीय विवरणे खालील

प्रमाणे आहेत :

लाभालाभ लेखा

(31 मार्च, 2014 रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरीता)

विवरण	रु.	विवरण	रु.
प्रारंभण स्कंध	1,99,000	विक्री	17,00,000
खरेदी	11,19,000	संवरण स्कंध	2,98,000
सकल लाभ	6,80,000		
	<u>19,98,000</u>		<u>19,98,000</u>
परिचालन व्यय	3,90,000	सकल लाभ	6,80,000
गैर-परिचालन व्यय	8,000	गैर-परिचालन आय	18,000
शुद्ध लाभ	3,00,000		
	<u>6,98,000</u>		<u>6,98,000</u>

स्थिती-विवरण

(31 मार्च, 2014 रोजीचे)

देयता	रु.	संपत्ती	रु.
भाग भांडवल	4,00,000	भूमी व इमारत	4,60,000
संचिती	1,80,000	संवरण स्कंध	2,98,000
लाभालाभ लेखा	1,20,000	विविध ऋणको	82,000
देय विपत्रे	80,000	प्राप्य विपत्रे	60,000
इतर चल देयता	1,80,000	अधिकोष शिल्लक	60,000
	<u>9,60,000</u>		<u>9,60,000</u>

तुम्हाला आगणन करावयाचे आहे :

- (i) चल अनुपात
- (ii) परिचालन अनुपात
- (iii) सकल लाभ अनुपात
- (iv) ऋणको आवर्त अनुपात.

P.T.O.

शुभम लि. चे 31 मार्च, 2014 रोजी संपणाऱ्या वर्षाची वित्तीय विवरणे खालील

प्रमाणे आहेत :

लाभालाभ लेखा

(31 मार्च, 2014 रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरीता)

विवरण	रु.	विवरण	रु.
प्रारंभण स्कंध	1,99,000	विक्री	17,00,000
खरेदी	11,19,000	संवरण स्कंध	2,98,000
सकल लाभ	6,80,000		
	<u>19,98,000</u>		<u>19,98,000</u>
परिचालन व्यय	3,90,000	सकल लाभ	6,80,000
गैर-परिचालन व्यय	8,000	गैर-परिचालन आय	18,000
शुद्ध लाभ	3,00,000		
	<u>6,98,000</u>		<u>6,98,000</u>

स्थिती-विवरण

(31 मार्च, 2014 रोजीचे)

देयता	रु.	संपत्ती	रु.
भाग भांडवल	4,00,000	भूमी व ईमारत	4,60,000
संचिती	1,80,000	संवरण स्कंध	2,98,000
लाभालाभ लेखा	1,20,000	विविध ऋणको	82,000
देय विपत्रे	80,000	प्राप्य विपत्रे	60,000
इतर चल देयता	1,80,000	अधिकोष शिल्लक	60,000
	<u>9,60,000</u>		<u>9,60,000</u>

तुम्हाला आगणन करावयाचे आहे :

- (i) चल अनुपात
- (ii) परिचालन अनुपात
- (iii) सकल लाभ अनुपात
- (iv) ऋणको आवर्त अनुपात.

P.T.O.

2. Prepare Comparative Income Statements from the following data and comment : 10

Income Statement

Particulars	2012	2013
	(Rs.)	(Rs.)
Net Sales	12,00,000	15,00,000
Cost of goods sold	8,00,000	12,00,000
Administrative Exp.	40,000	40,000
Selling Expenses	20,000	20,000
Net Profit	3,40,000	2,40,000

खालील माहितीवरून तुलनात्मक उत्पन्न विवरण तयार करून त्यावर भाष्य करा :

उत्पन्न विवरण

विवरण	2012	2013
	(Rs.)	(Rs.)
निव्वळ विक्री	12,00,000	15,00,000
विक्रीत मालाचा परिव्यय	8,00,000	12,00,000
प्रशासकीय खर्च	40,000	40,000
विक्री खर्च	20,000	20,000
शुद्ध लाभ	3,40,000	2,40,000

Or

(किंवा)

The following statement presents the assets and liabilities and capital of Mohan Ltd. for four years. Comment on the changes by using trend ratios. Assume the year 2010 as base year :

Particulars	2010	2011	2012	2013
	(Rs.)	(Rs.)	(Rs.)	(Rs.)
Assets :				
Cash	22,000	1,18,000	10,000	27,000
Investment	80,000	25,000	5,000	5,000
Bills Receivable	32,000	40,000	45,000	60,000
Sundry Debtors	2,30,000	1,84,000	1,66,000	1,77,000
Stock	1,15,000	1,60,000	1,30,000	1,00,000
Prepaid Exp.	70,000	15,000	5,000	5,000
Other current assets	17,000	20,000	15,000	11,000
Buildings	28,000	23,000	36,000	26,000

P.T.O.

WT

(8)

A-06-2015

Furniture	31,000	26,000	41,000	35,000
Plant	3,22,000	2,94,000	5,01,000	4,58,000
Land	40,000	40,000	71,000	1,16,000
Total	9,87,000	9,45,000	10,25,000	10,20,000
Liabilities and Capital :				
6% Preference Shares	1,00,000	1,00,000	1,00,000	1,00,000
Equity Shares	4,00,000	4,00,000	5,00,000	5,00,000
General Reserve	90,000	80,000	42,000	28,000
P&L A/c	15,000	20,000	25,000	30,000
Debentures	75,000	75,000	2,25,000	2,25,000
Bills payable	97,000	1,38,000	10,000	32,000
S. Creditors	1,60,000	1,00,000	70,000	42,000
Tax payable	15,000	10,000	27,000	34,000
Other current liabilities	10,000	6,000	7,000	8,000
Advance Receipt	3,000	2,000	3,000	4,000
Reserve for Bad Debts	22,000	14,000	16,000	17,000
Total	9,87,000	9,45,000	10,25,000	10,20,000

खालील विवरण मोहन लि. ची चार वर्षांची संपत्ती व देयता आणि भांडवल दर्शविते. 2010 ह्या वर्षास आधार वर्ष गृहीत धरून प्रवृत्ती अनुपाताच्या साहाय्याने होणाऱ्या बदलावर मत व्यक्त करा :

विवरण	2010 (रु.)	2011 (रु.)	2012 (रु.)	2013 (रु.)
संपत्ती :				
रोख	22,000	1,18,000	10,000	27,000
गुंतवणूक	80,000	25,000	5,000	5,000
प्राप्य विपत्रे	32,000	40,000	45,000	60,000
विविध ऋणको	2,30,000	1,84,000	1,66,000	1,77,000
स्कंध	1,15,000	1,60,000	1,30,000	1,00,000
पुर्वदत्त खर्च	70,000	15,000	5,000	5,000
इतर चल संपत्ती	17,000	20,000	15,000	11,000
इमारत	28,000	23,000	36,000	26,000
उपस्कर	31,000	26,000	41,000	35,000
संयंत्र	3,22,000	2,94,000	5,01,000	4,58,000
भूमी	40,000	40,000	71,000	1,16,000
एकूण	9,87,000	9,45,000	10,25,000	10,20,000

WT

(10)

A-06-2015

देयता आणि भांडवल :

6% पुर्वाधिकार भाग	1,00,000	1,00,000	1,00,000	1,00,000
समता भाग	4,00,000	4,00,000	5,00,000	5,00,000
सामान्य संचिती	90,000	80,000	42,000	28,000
लाभालाभ लेखा	15,000	20,000	25,000	30,000
ऋणपत्रे	75,000	75,000	2,25,000	2,25,000
देय विपत्रे	97,000	1,38,000	10,000	32,000
विविध धनको	1,60,000	1,00,000	70,000	42,000
कर देयता	15,000	10,000	27,000	34,000
इतर चल देयता	10,000	6,000	7,000	8,000
अग्रिम प्राप्ती	3,000	2,000	3,000	4,000
बुडीत कर्ज संचिती	22,000	14,000	16,000	17,000
एकूण	9,87,000	9,45,000	10,25,000	10,20,000

3. The Avantika Ltd. provides you the following figures relating to production cost for the year 2014 : 10

Items	Budgeted (Rs.)	Actual (Rs.)
Direct Material	2,40,000	1,60,000
Direct Wages	80,000	96,000
Sundry Supplies	4,000	3,200
Indirect Wages	64,000	56,000
Maintenance of machine	32,000	40,000
Depreciation	4,000	4,000
Motive power	40,000	48,000
Production manager's salary	24,000	32,000

Prepare responsibility accounting report for production cost centre showing therein variances from budget in absolute figures and also in percentage form.

P.T.O.

अवंतिका लि. ने आपणास 2014 या वर्षाची उत्पादन परिव्ययाची माहिती खाली दिलेली आहे :

पद	अंदाजपत्रकीय (रु.)	प्रत्यक्ष (रु.)
प्रत्यक्ष सामग्री	2,40,000	1,60,000
प्रत्यक्ष मजुरी	80,000	96,000
विविध पुरवठा	4,000	3,200
अप्रत्यक्ष मजुरी	64,000	56,000
यंत्राचे भरणपोषण	32,000	40,000
अवक्षयण	4,000	4,000
गामक शक्ती	40,000	48,000
उत्पादन व्यवस्थापकाचे वेतन	24,000	32,000

वरील माहिती वरून उत्पादन परिव्यय केंद्राचा उत्तरदायित्व लेखाकर्म अहवाल तयार करून त्यात परिपूर्ण संख्येच्या व प्रतिशत स्वरूपातील विचलने दाखवा.

Or

(किंवा)

Write short notes on the following :

- (1) Limitations of Ratio Analysis
- (2) Objectives of Financial Statement Analysis.

खालीलवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (1) अनुपात विश्लेषणाच्या मर्यादा
- (2) वित्तीय विवरणांच्या विश्लेषणाचे उद्देश.

4. Narayan Company Ltd. is considering the purchase of new machine. Two alternative machines 'X' and 'Y' have been suggested each having an initial cost of Rs. 17,00,000 :

10

Cash Inflows

Year	Machine 'X'	Machine 'Y'
	(Rs.)	(Rs.)
1	3,00,000	6,00,000
2	4,50,000	9,00,000
3	7,50,000	6,00,000
4	6,00,000	4,50,000
5	4,50,000	1,50,000

The company has a target of return on capital of 10% and the present value of Re. 1 at 10% discount is as follows :

Year	Present Value
1	0.909
2	0.826
3	0.751
4	0.683
5	0.621

On this basis, you are required to compare the net present value of the machine and advise which machine should be purchased by using discounted cash flow method.

नारायण कंपनी लि. एक नवीन यंत्र खरेदी करण्याचा विचार करित आहे. दोन पर्यायी यंत्रे 'क्ष' आणि 'य' सुचविण्यात आली असून प्रत्येक यंत्राची मुळ किंमत 17,00,000 रुपये आहे :

रोख अंतरप्रवाह

वर्ष	यंत्र 'क्ष'	यंत्र 'य'
	(रु.)	(रु.)
1	3,00,000	6,00,000
2	4,50,000	9,00,000
3	7,50,000	6,00,000
4	6,00,000	4,50,000
5	4,50,000	1,50,000

कंपनीने भांडवलावर 10% दराने मिळकतीचे लक्ष निश्चित केले असून 10% अपहार लक्षात घेऊन 1 रु. चे वर्तमान मूल्य खालील प्रमाण आहे :

वर्ष	वर्तमान मूल्य
1	0.909
2	0.826
3	0.751
4	0.683
5	0.621

वरील माहितीच्या आधारे यंत्राच्या शुद्ध वर्तमान मुल्याची तुलना करा आणि अपहारित रोख प्रवाह पद्धतीचा वापर करून कोणते यंत्र खरेदी करावे यासंबंधी सल्ला द्या.

Or

(किंवा)

Make out an estimate of working capital requirement from the following information of a company :

(a) Annual sales	1,00,000 units
(b) Selling price	Rs. 9 per unit
(c) Percentage of Net Profit on sales	30%

P.T.O.

- (d) Average credit period allowed to customers 10 weeks
- (e) Average credit period allowed to suppliers 8 weeks
- ✓ (f) Average stock holding in terms of sales requirements 15 weeks
- (g) Allow 15% for contingencies.

खाली दिलेल्या एका प्रमंडळाच्या माहितीवरून आवश्यक अनुमानीत कार्यकारी भांडवल तयार करा :

- (a) वार्षिक विक्री 1,00,000 नग
- (b) विक्री किंमत 9 रु. प्रति नग
- (c) विक्री वरील शुद्ध नफ्याचे प्रतिशत प्रमाण 30%
- (d) ग्राहकांना मान्य केलेला उधारीचा सरासरी कालावधी 10 आठवडे
- (e) पुरवठादारांकडून मान्यता दिलेला उधारीचा सरासरी कालावधी 8 आठवडे
- (f) विक्रीच्या आवश्यकतेनुसार सरासरी स्कंध धारणा कालावधी 15 आठवडे
- (g) संभाव्य खर्चासाठी 15% मान्य.